

Novi Sad-i látogatás

Tudományegyetemünk KISZ-szervezeteinek küldöttsége utazott január 11-én Jugoszláviába. A három tagú delegációt a Novi Sad-i egyetem ifjúsági szervezete (SSJ) látta vendégül. A küldöttség tagjai, Koncz János, Várkonyi Zoltán és Ambrus György, részt vettek az ifjúsági szervezet évi közgyűlésén, majd megbeszéléseket folytattak a szervezet vezetőivel a két egyetem ifjúsági szervezetei között kötendő együttműködési szerződésről s az együttműködés programjáról.

A megbeszélések eredményesek voltak. Megállapodás született a különféle ifjúsági sajtókiadványok kölcsönös megküldéséről, cikkek cseréjéről a két egyetemi lap, a Szegedi Egyetem és a Novi Sad-i Index között. Ugyancsak fölvetődött az az elképzelés is, hogy a Novi Sad-i egyetem ifjúsági tribünjének rendezvényei között helyet kap a szegedi egyetemek fiatal költőinek vitáival egybekötött szerzői estje. Szegeden pedig megrendezik a Novi Sad-i magyar nyelvű egyetemista költők bemutatkozását.

Áprilisban az egyetemi sportnapokra Szegedre jön a Novi Sad-i egyetem női kosár-

labda és férfi labdarúgó csapata, akik szereplését október elején viszonzja egyetemünk sportdelegációja. Április végén egyetemünk táncosportja és tánczenekara látogat Novi Sadra, ahol közös műsorban lépnek föl az ottani egyetemi táncosporttal. Ezt a vendég szereplést ősszel, novemberben viszonzzzák majd a Novi Sad-i egyetemista népitáncosok.

E már konkrétan is tekinthető megállapodások tekinthetők a március elején megkötendő barátsági és együttműködési szerződés tartalmi programját. A szerződés aláírására a Novi Sad-i egyetemi ifjúsági szervezet vezetőinek küldöttsége Szegedre utazik.

A József Attila Tudományegyetem KISZ-végrehajtó bizottsága az együttműködési szerződés megkötését az első lépésnek tekinti a kibontakozó baráti és kölcsönös kapcsolatok szélesítésének folyamataiban. Az egyetemek közötti megállapodást nyilván követik majd a két egyetem közti ifjúsági szervezetei között kialakuló kapcsolatok s ezeken keresztül válik igazán tartalmassá és eredményessé a két egyetem ifjúságának barátsága és kooperációja.

HONISMERET

Konferencia Kalocsán

Kalocsa, a népművészetéről híres város mozgalmas események színhelye volt a közelmúltban. Itt rendezte meg a Művelődésügyi Minisztérium és a KISZ Központi Bizottsága a közép- és szak-középiszkolák, valamint az ipari tanulók első országos honismereti konferenciáját január 4-5-én.

Ezen az ország valamennyi megyéje és Budapest képviselőiben mintegy százhuszan vettek részt, Csongrád megyét a Radnóti Gimnázium egy, a Tömörkény Gimnázium egy, és a Ságvári Gimnázium két tanulója képviselte. A vendéglátók nagy szeretettel, nagyszerű, de talán egy kissé szűfolt programmal és kitűnő szervezettel fogadták a vendégeket.

A konferencia első napján Nádor György, a KISZ Központi Bizottságának osztályvezetője ismertette a konferencia összehívásának célját és feladatait. A honismereti szakkörök legfontosabb feladata — állapította meg — a szocialista hazafiságra nevelés. Ennek fontosságát bizonyítja Kádár Jánosnak a IX. Kongresszuson elmondott beszéde, amelyben kifejtette az ifjúságról szólva, hogy a szocialista hazafiság elmélyítésével kell a fiatalokat internacionalista szemlére és a nacionalizmus elleni küzdelemre nevelni. Ennek szükségességét mi sem indokolja

jobban, mint a napjainkban megújuló imperialista agresszió, vagy a Kínai Népköztársaságban dúló, nacionalizmusba csapó „kulturforradalom”. A honismereti szakkör elősegíti a materialista nevelést is és lehetővé teszi a munkás-paraszti származású gyermekek tehetségének kibontakozását.

A nagy tetszést kiváltó előadást általános vita követte, ahol a küldöttek ismertették saját iskoláinkban folyó szakköri tevékenységüket és módszereiket.

A konferencia második napján a honismereti szakkörök módszereiről tartott előadást dr. Morvai Péter a Néprajzi Múzeum osztályvezetője, a magyar néprajz kiváló ismerője, majd dr. Dömötör Sándor, a Népművelési Intézet munkatársa beszédében a gyűjtőmunka gyakorlati felhasználásának módjairól.

Ezután a konferencia résztvevői meghallgatták a Kalocsai I. István Gimnázium Honismereti Szakkörének bemutatkozó ülését, amelyet na-

gyon lelkes vita követett. A konferencia végül a KISZ Központi Bizottsága jelenlévő tagjaival együtt a következő határozatokat hozta: 1. A KISZ vállalja a honismereti szakkörök feletti védnökséget és mindenben segíti azokat. 2. A nyári építőtáboroknak a néprajzi gyűjtőmunka színhelyeivé kell válniuk, különösen dalok, balladák és népi táncjátékok ismertetése tekintetében. Ezért külön erre a célra táborot létesítsenek. Az első ilyen tábor szervezésének jogát 1967 nyárára Salgótarján nyerte el. 3. A szakkörök elsősorban lakóhelyük nagy személyiségeinek életét, munkásságát kutassák fel.

A határozatok elfogadása után a küldöttek kedves búcsúest vendégei voltak. A kalocsai gimnazisták színpompás népviseletbe öltözött táncosportja, valamint két költőnk, Váci-Mihály Kosuth-díjas és Soós Zoltán saját hazafias verseiből tartott fölölvásása tette emlékeztetővé az estet.

Zombori István

Jugoszláv fizikus Szegeden

Három napot töltött Szegeden a József Attila Tudományegyetem Kísérleti Fizikai Intézetének vendégeként Kovács Sztrihó Zoltán, a Novi Sad-i egyetem fizikai intézetének munkatársa január 19-21-ig. Elénk vitát kiváltó konzultációs előadásán a Novi Sad-i egyetemen folyó fizikai oktatás elvi és gyakorlati kérdéseiről beszélt.

Többször előfordult, miatt a posta nem kézbesítette. Ezért kérjük cikkíróinkat, hogy a szerkesztőségbe eljuttatott kéziratok minden esetben tün-
tessék fel lakcíkjüket, mert a közlésért kiutalható tiszteletdíjat csak így tudjuk a részükre elküldeni

Bartucz professzor és a magyar antropológia

Tudományegyetemünk

intézetei között az embertani intézet munkássága, az ott dolgozók kutatásainak eredményei különösen az utóbbi években sokszor viytak ki elismerést hazai és nemzetközi fórumokon. Kevesen tudják azonban, hogy az immár huszonhetedik éve működő intézet alapítója a tavaly júniusban elhunyt dr. Bartucz Lajos professzor volt, a megyénkbeli származott világhírű tudós, a hazai antropológia egyik úttörője, akinek például gazdag öröksége ma is a szegedi intézet legféltettebb kincsei közé tartozik.

Tanítványai voltak mindazok, akik ma e tudomány legjobb művelői. Tanítványai voltak a szegedi intézet jelenlegi oktatói, — köztük e sorok írója — s nemcsak a tudósok a tanítványai, hanem a küzdő, az életben sokat próbált s e próbákon nemesség edződött igaz, humanista gondolkodású embernek is. Bartucz professzor egész élete, munkássága példa a számunkra.

Bartucz Lajos 1885. április 1-én született a Csongrád megyei Szegvár községben. A későbbi kecskeméti diákok már korán vonzódták a tudományok. Előbb a filozófia, majd a természettudományok érdeklik. 1904. szeptember 13-án találkozik először, mint biológia-teremtésrajz szakos hallgató Török Auréllal, a budapesti Embertani tanszék nagy műveltségű és világhírű professzorával, s egy év múlva már tanársegédként dolgozik mellette. Ezzel el is jegyezte magát egyszer s mindenkorra az antropológiával és vált annak fanatikus művelőjévé. Hét évig működik Török Aurél mellett, majd annak halála után 1914-1919 között adjunktusi beosztásban tevékenykedik. Közben a kar, ahol tanulmányait folytatta, magántanárrá habilitálta.

S erre az időre esik a fiatal adjunktus életpályájának jelentős fordulata. Az első világháború utolsó éveiben rádöbben a társadalmi-gazdasági tényezőknél ember közösségeket formáló erejére. Ez a tény és materialista természettudományok határozottan a nép mellé állítja, jóllehet tisztában van

ennek akkori következményeivel. Ez az állásfoglalása mutatkozott meg akkor, amikor a Tanácsköztársaság idején Embertani Múzeumot szervez s előadásokat tart a Marx-Engels munkásegyletben.

Említett állásfoglalása miatt el kell hagynia az egyetemet, s 1921-ben díjnokként lép be a Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztályának kötelékébe. Az, hogy meg tudott maradni a tudomány mellett az Erzsébet-város egyik kis utcájának pincéjében nappal termelő munkát végző és az estéket, éjjeleket a tudománynak szentelő ember, csakis erős akaratának és tudományba vetett hitének köszönhető. A barakk-épületben elhelyezést nyert Néprajzi Múzeumban szívós munkával teremtett 1921-től embertani gyűjteményt. 1927-ben a kecskeméti vándorgyűlésen tartott lelkes előadása nyomán kezdik a vidéki múzeumigazgatók rendszeresen rendelkezésre bocsátani a régebbi ásatások antropológiai anyagát.

Közben a rendszeres publikálás lehetőségeit is szorgalmazza és megalapítja, szerkeszti az Antropológiai Füzeteket, amelyet anyagi nehézségek miatt a 4. kötet után be kellett szüntetnie.

A sok akadály és megnevezés közepette végzett munkája első komoly gyümölcse az, hogy 1938-ban megjelenhet szintézist jelentő munkája a „Magyar ember”. Közben 1936-ban a Néprajzi Múzeum igazgatójának nevezik ki, majd megbízzák a Török Aurél halála óta be nem töltött tanszéken az egyetemi előadások tartásával. Ezzel újból kezdetét veszi oktatói tevékenysége, melyet fáradhatatlanul végzett egészen haláláig. Előadásainak értékét és lenyűgöző stílusát csak azok ismerték, akik hallgatták őt. Nem véletlen, hogy ennek a határtalan lelkesedésnek, választékos stílusnak, mondataiból kisugárzó magyar nép iránti szeretetének nyomán egyre többen fordulnak az antropológia felé. S úgy látszik, hogy a Néprajzi Társaság főtitkári, majd ügyvezető elnöki teendőit ellátó tudós végérvényesen révbe jut, mert

1940-ben a szegedi Tudományegyetemen Embertani tanszék szervezésével bízzák meg.

Mintha azonban a sors irigyelte volna ettől a lángszivű tudóstól azt, amit küzdelmes élete során elért, és még el akart érni. A második világháború ismét megakadályozta igazi céljának elérésében. Ő azonban ezekben a véres napokban is következetesen helytáll s a felszabadulás első óráitól kezdve folytatja csendes, de kitartó kutatómunkáját. A szegedi Tudományegyetem Természettudományi Karának több éven át dékánja s közben fáradságot nem kímélve látja el a budapesti és szegedi Embertani tanszékek oktatói, nevelői munkáját. Jegyzeteket ír hallgatóinak.

Több, mint öt évtizedes tevékenységét a Magyar Tudományos Akadémia a „biológiai tudományok doktora” fokozattal értékeli, majd 1959-ben kinevezik az ELTE Embertani tanszékére, tanszékvezető egyetemi tanárnak. Kormányzatunk 1964-ben a Munka Érdemrend arany fokozatával tünteti ki, 1965-ben pedig tanítványai születésnapján arcképével díszített emléklakett átadásával ünneplik 80. születésnapját.

Aki értékelni akarja tudományos munkásságát, arra kényszerül, hogy az antropológia egész területét érintse. A hat évtizedes múlt szakmai irodalma, az őseberkutató, a paleoantropológia, az etnikai embertan problémáit érinti, s jelentős ismeretterjesztő publikációs tevékenysége is. A több mint 250 különféle közlemény szerzője élete utolsó éveiben szintetizálta eredményeit. A származásokról írt nagy munkája után a trepanációra vonatkozó ismeretanyagot rendezte, s így volt a magyar antropológia történetének megírása is. A magyar antropológia 80 éves történetéből 60 év egybeforrt nevével s így tudjuk igazán megérinteni, hogy a könyörtelen halállal mit vitt magával a sírba. A hatalmas anyagot, amit élete során összegyűjtött, talán évek alatt lehetne csak áttekinteni.

Dr. Farkas Gyula

Gyógyítás vidámsággal

A közelmúltban a deszki Tbc-szanatóriumban jártak a Szegedi Orvostudományi Egyetem Irodalmi Színpadának tagjai. A kis létszámú, de lelkes csoport Poczik Miklós vezetésével izgatottan készült erre a fellépésre. Hiszen ez több volt egyszerű szereplésnél: nem csak szavalni, énekelni mentek — gyógyítani is. Gyógyítási 60-70 percnyi vidámsággal!

A fellépés, a szanatóriumban töltött este feledhetetlen emléke marad a csoport minden tagjának.

Műsor után még együtt maradtak a vendégek és a vendéglátók. Hasznos volt a szanatórium munkájával való rövid ismerkedés is a holnapi orvosok számára, akik talán majd kinn az életben sem feledkeznek el a terápiaiban ugyan számon nem tartott, de azért mégis csak hatásos gyógyító eljárásról: a vidámsággal való gyógyításról sem.

Az előadás kezdete előtt néhány perccel... Poczik Miklós, az irodalmi színpad vezetője az est szereplőivel

Két szám között az öltözőben. A két női főszereplő és egy harmadik: a színes strandlabda. Kinn zúgó taps és siker

A deszki Tbc-szanatóriumban betegei mosolyogva, csillogó szemmel figyelik a Szegedi Orvostudományi Egyetem Irodalmi Színpadának műsorát